

A győri színházban öt műfajon belül játszom

A matematika és a zene szoros kapcsolatára már a régi görögök rámutattak. Püthagoraszhoz kötődik annak felfedezése például, hogy a zenei hangközök leírhatók számarányokkal. De egy konkrét példa: húgom hegedűművész, és megnyert egy matekversenyt. Több zenész nagyon jó valamilyen reál tárgyból. Holott tény, hogy a matek kapcsolódása a zenéhez sokak számára bizarrnak tűnik. Már nem foglalkozom a matematikával, de segíti a gondolkodásmódomat.

Vincze Gábor Péter színművész, énekes a Győri Nemzeti Színház tagja 1963-ban Esztergomban született. A Zeneakadémián tanult 1982–85-ben, majd elvégezte a Színház- és Filmművészeti Főiskolát is. 1989-ben lett a Pécsi Nemzeti Színház tagja. Közben játszott Győri Nemzeti Színházban, a kecskeméti Katona József Színházban, Szolnokon, Szegeden és a Karinthy Színházban is. 1993-ban a Győri Nemzeti Színházba szerződött. Iskolázott énekhanga lehetővé teszi, hogy prózai szerepek mellett operákban is szerepeljen. Színházi munkái mellett szinkron szerepeket is vállal. Hangja egyé vált az Oroszlánkirályból (1, 2, 3) megismert vicces, szószátyár szurikáta, Timon figurájával. A Timon és Pumba rajzfilsorozatban is ő adja a kis szurikáta hangját, valamint Hómancs is az ő hangján szólal meg a Stuart Little, kisegér (1, 2, 3) című filmekben.

Fontosabb szerepei a győri színházban: Egressy Zoltán: *Édes életek* – Vőfély; Boris Pasternak: *Doktor Zsivágó* - Alex

Gromeko, Tonja apja; Woody Allen:

Semmi pánik!

- Drobney atya; Kodály: Háry János – Napóleon; Tolsztoj: Anna Karenina – Pincér;

Shakespeare:

Vízkereszt, vagy bánom is én

- Vitéz Fonnyadi Ábris; Scarnacci-Tarabusi:

Kaviár és lencse

- Antonio, szomszéd; Mozart:

A varázsfuvola

– Papageno; Leoncavallo:

Bajazzók

–Silvio; Rice-Webber:

Jézus Krisztus szupersztár

- Péter, János; Bakonyi-Szirmai-Gábor:

Mágnás Miska

- Miska lovász; Andersson-Ulvaeus-Rice:

Sakk, a musical

- Walter de Courcy és a

Beatles

nagyszabású darabban is szerepelt.

Június 30-án játszott a Margitszigeten a Doktor Zsivágó musical szabadtéri premierjén, és másnap délelőtt beszélgettünk. Fáradt?

–Tekintettel arra, hogy nagyon későn, majdnem éjfélkor lett vége a produkciónak, s mivel ez egy annyira felemelő darab, hajnali kettőig képtelen vagyok elaludni a katarzistól. Attól a katarzistól, ami mindenféleképpen hat rám, még akkor is, ha nem főszerepet játszom benne. Mégis végigizgulom az egész darabot – amit nagyon szeretek – a takarásban, az öltözőbe csak akkor megyek be, mikor azt a gyors öltözés megkívánja. De ugyanez van Győrben is, ahol már fél tízkor lemegy a függöny.

Amikor meghallotta, hogy Pasternak regényéből musical készül, mi volt az első reakciója?

–Kissé kételkedtem abban, hogy egy hatalmas regényfolyamból lehet egyáltalán egyestés musicalt írni. Ahogy meghallottam a melódiákat, és elkezdtek tanulni a szerepeket, teljesen magával ragadott a zene. A szerző nagyon ügyesen megkomponálta azokat a zenei „névjegyeket”, melyek az egyes szereplőket jellemzik, s azokat a motívumokat, melyek a szerelemre, az atyai házra, a háborúra, a forradalomra vonatkoznak. Érdekesesek azok a munkásmozgalmi dalokra emlékeztető zenék, mikor a proletárok átveszik a hatalmat, és hirtelen elszűrül az élet, tönkremegy a régi világ.

Kétségtelen, megbuktatják az arisztokrata, polgári világot, de amint Giordano Andrea Chenier operájában, azt is bemutatják, hogy a forradalom felfalja saját gyermekét.

–Természetesen; nem véletlenül lesz Sztrelnyikov, a forradalmár öngyilkos, mert belátja azt az örületet, hogy a terrorral min ment keresztül az akkori Oroszország.

Közép-Európában először a Győri Nemzeti Színház állította színpadra Forgács Péter rendezésében ezt a darabot. Miben különbözik a győri előadás az amerikaitól?

–A szövegíró férje ott volt a győri bemutatón, és azt mondta, hogy nálunk sikerült az, ami Broadway-n nem. Hiszen az USA-ban túlhangsúlyozták a politikai vonalat, s szerintem nem jó, ha egy musicalben ennyire politizálnak. Mi sem vetettük el a politikai részt, de előadásunkban a

szerelmi háromszög jóval hangsúlyosabb, s ezt követi végig Forgács Péter kiváló verziója. A darabból több mindent kihúztak, és a sorrendet is megváltoztatták, hogy érthetőbb legyen a történet. Romhányi Ágnes fordítása pedig egyenes tökéletes.

Fel is fedeztem a tipikus Romhányi-rímeket.

–Egyértelmű, hogy érződik a munkán, ki volt Ágnes édesapja.

Június 30-án végig esett az eső a szigeten, majd a következő előadáson a margitszigeti forgószínpad állt le. S mégis, a nézőknek legfeljebb 10%-a hagyta el a helyszínt. Lucy Simon zeneszerző, aki direkt erre az előadásra utazott Budapesten, a televízióban szuperlatívuszokban beszélt a produkcióról. Ez azért nagy elismerést jelent?

–Természetesen jól esnek az ilyen elismerések. Mégis, mi a közönségnek játszunk, és nem a szerzőknek. Amikor ott állok a takarásban és figyelem a produkciót, akkor kollegáimért izgulok, az egész közösségért, mert ez nem egyszemélyes színház, nem rólam szól. Azért is figyelem végig a darabot, mert ha hívásra érkeznek, akkor nem tudom, milyen hangulatban telt el az utóbbi fél óra a színpadon. Része vagyok az előadásnak, így érzékelnem kell a darab hőfokát, és azt, milyen prózai tempót kell követnem.

Operetteknél, musicaleknél sokszor prózából kell hirtelen énekekre váltani. Régebben azt mondták, ezt úgy lehet jól elérni, ha nagyon „fent”, szinte énekelve beszél a színész. Ön is ezt a módszert követi?

–Ez a manír nagyon távol áll tőlem. Pócai szakon végeztem a Színház-és Filmművészeti Egyetemen, ahol szerencsére Békés András – aki zenés rendező volt, de sok prózai darab is kötődik a nevéhez, mert egy ideig a Nemzeti Színház főrendezőjeként írta bele magát a magyar színháztörténetbe– osztályába kerültem. Minden tanítványa nagyon komolyan művelte mind a zenei, mind a prózai vonalat. Amit kérdezett az már technika kérdése, amire egy jó tanár képes megtanítani a növendékét. A Zeneakadémián Bende Zsolt operaénekes volt a tanárom, aki nagyon sok operettben énekelt. S ő is nagyon jó helyen, tehát nem fejhangon mondta a prózát, úgy ahogy a paródiákban mutatják, miként beszél egy tenorista a színpadon. Szerencsére egyre kevesebb az olyan tenorista, aki ilyen manírral beszél, mert a színházi élet úgy alakult, hogy nagyon sok az olyan zenés produkció, ahol megkövetelik, hogy a szereplő ne csak énekelni tudjon, hanem jól mondja a prózát is. Én erre törekszem.

Említette a manírt. Dr. Bécsy Tamás professzor– Isten nyugosztalja – azt mondta egyik előadásán, hogy valaki ahhoz, hogy egyéniség legyen, nélkülözhetetlen a modorosságnak egy kis foka. De ha már csak a modor marad meg, az már szörnyű. Gondoljunk Págerre, Bessenyeire, Latinovitsra.

–Ezzel minden színész küzd. Általában azok a nagy színészek, akiket lehet utánózni. Azokat nem lehet, akiknek hangja, hanglejtése egysíkú, nélküli az egyéniséget.

Volt olyan színész, akinek alakítását lemásolta, vagy utánozta?

–Soha sem akartam epigon lenni. Szerencsém van, holott ez talán születési rendellenesség, hogy olyan orrhangom van állítólag, amit felismernek. Biztos ezért is hívnak sokat szinkronba. Énektanáraim annyira előrehozták a hangom, ami kellemessé teszi számomra az éneklést. Így nem csak érzelmi, de fizikai örömet is érzek, mikor énekelhetek.

Több színészt, irodalmárt, igazgatót kérdeztem arról, hogyha egy fiatal megnéz egy musicalt, akkor elképzelhető, hogy elolvassa az eredeti művet? Esetünkben Pasternak regényét?

–Erre nagyon pontos választ tudok adni. Győrben minden nagyszínházi produkciónkból diákelőadásokat is tartunk, így a Zsivágóból is volt. A darab végén a középiskolásokkal beszélgetnek. A moderátor pedig általában színházunk dramaturgja, Egressy Zoltán. Akik megnézik a darabot, és részt vesznek a beszélgetésben, kíváncsiak lesznek a kor, a történelem iránt, arra, miként alakul a szerelmi háromszög, és milyen tragikus véget ér egy olyan társadalom, amiről azt hitték, hogy örökké lesz. A következő rendszerről is azt gondolták, hogy sosem változik meg, holott 70 év után megszűnt. A beszélgetés után a fiatalok egy része biztos elolvassa Pasternak könyvét. Régebben a Salemi boszorkányokat játszottuk, és ott is nagyon jókat kérdeztek a fiatalok. Felkészültem a darabból, és elmondta, hogy ez egy igaz történet, mert annak idején McCarthy-bizottság idején politikai boszorkányüldözés ment. Nagyon örülök neki, hogy a győri színház fiatal közönsége nem csak szórakozni ül be a nézőtérre, hanem érdekli is a darab történelmi háttere.

Milyen a győri színház ázsiója?

–Mint a legtöbb vidéki városban a győri színházat is nagyon megbecsülik. Ennek fő oka, hogy figyelembe veszi a vezetőség a közönség igényét, de ugyanakkor nevelve szórakoztat.

Ma már nem lehet úgy előadni egy prózai darabot sem, hogy nincs benne zene. Nem estünk át a ló másik oldalára?

–Ne általánosítsunk, mert ez nem minden színházra vonatkozik. Amit állít, az sajnos legtöbb esetben igaz, és rossz tendencia, mert a színház egyik missziója, hogy komoly erkölcsi témákat vigyen a nézők elé, és ne csak szórakoztasson. A zenés műfajban is vannak fajsúlyos művek, de mikor annyira felhígul egy színházi repertoár – és ez főleg néhány fővárosi teátrumra igaz – ,hogy csak musicaleket játszanak, és lekerültek a híres nevek az öltözők ajtajáról, és percmemberkéket foglalkoztatnak, azt nem tartom jónak. Győrben a szórakoztató műfajból is olyan nagy műveket annyira igényesen állítanak színpadra, hogy azokat öröm nézni. Játsszom a Semmi pánik! darabban, ami Woody Allen egyik klasszikusa, amiben olyan bíborost alakítok, aki bűvészkedik. Húsz külön próbát vettem egy bűvésztől, Habók Jánostól, mert olyan mutatványokat mutatok be, hogy a nézők csodálkozva fogadják. Öndicséretnek hangzik, de nem annak szánom, hiszen, a darabért teszek mindent. Többen megkérdezik, hogyan csinálom, de amíg le nem veszik a produkciót, addig nem árulom el, mert akkor vesztek az egész varázsából. Tehát az úgynevezett bulvár-darabokból is a jobbakat játsszuk. Az Éjjeli menedékhelyt ől kezdve, ami Gorkij-remeke, és nem véletlen játsszák 1905-től a világon, s nincsenek benne zenés betétek, az Abigél on,

Makrancos Katán, A vád tanúja

krimin át operákat, operetteket, musicaleket és ifjúsági darabokat játszunk.

Amikor egy olyan darabot tanul, ami ismeretlen számára, akkor elolvassa a történet, az eredeti regényt, s utánanéz az adott kor társadalmi miliőjének?

–Eléggé komolyan érdeklődöm a darabok iránt. Nem várom meg a próbákat, hogy akkor elmeséljék a sztorit. Az Éjjeli menedékhely több híres régi felvételét megtekintettem, és elolvastam Gorkij életét, hogy megtudjam milyen korban készült a darab, miért írta, és miért érvényes a mai napig. Még néha az operettekről is olvasok, és ez segít a játékban.

Apropó zene. Több darabban is láttam Győrben, s június elején Esztergomban találkoztunk a ferences templomban az ünnepi misén. Akkor tudatosult bennem, hogy édesapjával, Vincze László festőművésszel korábban készítettem interjút. Sosem gondolt arra, hogy festőművész legyen?

–Kiskoromban nagyon sokat festettem, elég ügyes voltam, sőt még általános iskolás koromban kiállítást is rendeztek műveimből – nem édesapám, hanem akkori rajztanárom kezdeményezésére. Felvételiztem a Török Pál utcai úgynevezett kisképzőbe, de nem vettek fel.

Bántotta?

–Biztos volt valami oka, hogy elutasítottak, de nem bántam meg, mert később egy remek esztergomi iskolába, nem a ferencesekhez, hanem a Dobó Katalin Gimnáziumba, matematikai tagozatra. Nagyon jó tanáraink és osztálytársaim voltak.

S közben zenét is tanult?

–Nagyon vonzott a zene. Bár két évig hegedültem, de a zongorára tértem át. Évekig jártam zongoraórákra, miközben rengeteget énekeltem, már általános iskolás koromtól, kórusban. Itt „kiragyogtam” egyszer csak a többiek közül, és gimnazistaként elkezdhettem külön magán énekórákra járni. Az esztergomi zeneiskolába jártam, amit akkor Reményi Károly vezetett, nála kezdtem el éneket tanulni. S közben ment a matematika és a zenélés.

Ez azért meglepő, mert a művészek többsége azt nyilatkozza, matekból, fizikából nagyon gyenge volt. Mi a szép a matematikában?

–Pallérozza az agyat. A matematika és a zene szoros kapcsolatára már a régi görögök rámutattak. Püthagoraszhoz kötődik annak felfedezése például, hogy a zenei hangközök leírhatók számarányokkal. De egy konkrét példa: húgom hegedűművész, és megnyert egy matekversenyt. Több zenész nagyon jó valamilyen reál tárgyból. Holott tény, hogy a matek kapcsolódása a zenéhez sokak számára bizarrnak tűnik. Már nem foglalkozom a matematikával, de segíti a gondolkodásmódomat.

Sem festő, sem matematikus nem lett, hanem énekes, és színész. Mi akart hamarabb lenni?

–Egy időben felvételiztem a Zeneakadémia ének szakára, a Színművészeti prózai színész szakára, a Honvédkórusba, és az akkori Nemzeti Színház Stúdiójába. A Színművészetin kiestem a harmadik rostán, a többi helyre felvettek. Mivel a Zeneakadémia jelentette számomra legnagyobb kihívást, ott kezdtem el tanulmányaimat. Mikor harmadikos lettem, és megkaptam az énekművész-énektanár diplomát, arra gondoltam, hogy újra felvételizem a Színművészetire. Azért nem mentem tovább opera-szakra, mert úgy láttam, hogy nem elégít ki az akkori színpadi képzés. Színészileg akartam valami többletet adni az operajátszáshoz. Tudtam, hogy Békés indít osztályt, és titokban felvételiztem, hogyha sikerül átmegyek, ha nem, akkor senki sem tudja, hogy maradok a Zeneakadémián. Szerencsére, miután a Színművészeti hallgatója lettem, halasztást tudtam kérni, és így magánénekre továbbra is Bende Zsolthoz jártam.

A Színművészetin régebben operaáriákkal is vizsgáztak. Ez akkor is így volt?

–Mi is tanultunk operaáriákat. S olyan jó osztályba kerültünk, hogy például egyik vizsgaelőadásunk a *Poppea megkoronázása* volt. Für Anikó volt Poppea, és Néró. Máskor Háda Jánossal énekeltem a *Don Pasquale* hadaró-duettjét. Nagy Ferenc korrepetítor segítségével sok operaáriát és operett-dalt tanultam meg.

Bajban vagyok, mikor hangfaját kell meghatároznom. Tenor, vagy bariton?

–Lírai baritonként kezdtem, s így énekeltem el Papagenót, Belcorét *A szerelmi bájtal*ból, vagy Silviót a *B*
ajjazók

ból, majd a színház edzett meg arra, hogy musicalben képes vagyok magasabb hangon is énekelni. Korommal mélyül a hangom, de a mai napig elég hosszú skálán mozgom. Operai hangom most is lírai bariton, de énekeltem bonviván szerepet is a

Víg özvegy

ben. Szívesen emlékszem vissza a

Padlás

Rádiós szerepére, ami elég magas hangot kíván, s a mai napig el tudom énekelni, de másfajta hangképzés szükséges hozzá. Sosem éneklek a musicalt operettesen, vagy fordítva, jól tudom, miként kell egy operában és musicalben megszólalnom. Erre csak a pálya tanít meg.

Mit lehet megtanulni a Zeneakadémián és a Színművészetin, és mit a pálya során?

–Ez nagyon nehéz kérdés, mert mindkét helyen a mesterséget lehet megtanulni. Illetve azt, miként kell színészként egy monológot felépíteni. Meg lehet tanulni jól hangsúlyozva beszélni is – én eléggé hadartam. Több mindent viszont a szerepek során lehet elsajátítani. De az ellen küzdök, hogy ne kliséket játsszak. Mindig megkeresem magamban azt rejtett érzelmi világot, amitől a szerep egyéni lesz. Különben a közönség azt mondja, na erre én is képes vagyok.

Több tévécsatornám énekelve beszélnek még a műsorvezetők is. Ha valaki ezt hallja, önkéntelenül is átveszi. Megfigyeltem, hogy ön annyira jól tud hangsúlyozni, olyan szépen beszél, nem fülbántóan, hogy azt szinte tanítani kéne.

–Köszönöm; sajnós a szép magyar beszéd egyre inkább kihalóban van. Még a fiatalabb színészek közül sem tudja mindenki, hogy vesszőnél nem visszük fel a hangot. Több hangalámondásra kérnek fel. Ilyenkor, a szövegben bejelölöm a mondatban azt, amit ki kell hangsúlyoznom. S amikor egy színházi szövegben megjelenik egy idegen név, vagy kifejezés, azt sem szabad elhadarni, hanem ki kell emelni. Nem magunk, hanem a közönség miatt. A Színművészetin azt is megtanították, hogy hogyan kell hangsúlyozni, és azt is, nem szabad mindent hangsúlyozni, mert akkor olyanok leszünk, mint egy vízállás-bemondó. De minden színháznak más az akusztikája, így oda kell figyelni, hogy érthetően beszéljünk.

Két diplomával a zsebében sokkal könnyebben tudott érvényesülni a színi pályán?

–A diploma annyiban segített, mivel tudták, hogy énekszakot is végeztem, így már az első pécsi évadomban énekeltem operát, operettet és játszottam prózai darabban.

Az, hogy ennyi műfajban megállja a helyét, eleve vidéki színházakba predesztinálja?

–Természetesen. Többek között azért maradok a Győri Nemzeti Színházban, mert nincs még olyan budapesti színház, ahol játszanak tragédiát, drámát, vígjátékot, operát, operettet, musicalt. Évadonként Győrben ebből az öt műfajba tartozó darabok közül háromban benne vagyok. Nem csak a műfaji sokszínűség miatt szeretem a győri színházat, hanem a társulat miatt is. Hiszen igazhatók jöttek-mentek, de a társulatból alig távozott valaki.

Társulat? Nem szerepre szerződnek?

–Szerepre szerződünk, de ez akkor is társulat. Persze nem minden tag győri, hiszen egy adott előadáshoz néha szológitáros kell, és én sem Győrben lakom. Viszont nem széledünk szét egy előadás után, hanem beszélgetünk, sőt a próbák alatt műhelymunkát is tartunk. Az Éjjeli menedékhely kapcsán is sokszor leültünk külön, rendező nélkül, és összementük a szöveget. A színészek jól ismerik egymást, tanácsokat kérnek egymástól. Úgy segítünk a másikon, hogy hozza ki magából a legjobbat, hogy nem sértjük meg vele. Az igazgatók, rendezők pedig mindig felfigyelnek arra, hogyan fejlődik valaki egy szerep által, és úgy adnak neki a következő évadban egy másikat. Egy személyes példa: Győrben négy éven át nagy sikerrel játszottuk a *Mágnás Miskát*,

amiben én voltam a címszereplő, és korábban Szegeden alakítottam benne Baracs mérnököt. Szerintem úgy kaptam meg a győri szerepet, hogy az egyik operett-gálán Janisch Évával énekeltem a „Cintányéros cudarvilág”-ot, és kitalálták, legyek én a Miska.

Nem kétlem, hogy a győri darabok sikeresek. Viszont tény a főváros-centrikusság. A budapestiek, hogyan tudják azt, hogy mi megy Győrben? És itt most nem egy-egy vendéjátékra gondolok.

–Budapest „vízfejűsége” nem szűnt meg. Ráadásul az utazás jóval drágább, mint a színházjegy. A színházi szaklapok is csak néha írnak vidéki bemutatókról. De valljuk be, a színészek sem akarnak, vagy időhiányban nem tudják megnézni a vidéki színházak előadásait. Így például szégyenszemre sokáig nem mentem át Szombathelyre, hogy remek kollegáimat, barátaimat megnézzem egy előadásban. Végül megtekintettem egy előadásukat, és közöltem velük, mennyire bánt, hogy eddig ezt nem tettem meg. Akkor mondták, hogy ők sem, holott az egész 1 órás autótú.

Kollegái szerint Vincze Gábor Péter nem csak jó színész, de kedves, segítőkész. Ezt a tulajdonságát otthonról hozta?

–Hálás vagyok, hogy ezt megkérdezte. Igen otthonról hoztam, így neveltek, és vallom: azért születtem, hogy hasznos lehessenek, segítsen családtagjaimnak, barátaimnak, kollegáimnak. Baráti körömben én vagyok a mindenes, mert műszaki dolgokhoz is értek. Van autóm, így meg

lehet kérni, hogy barátomat vigyem ki a repülőtérre, vagy éppen kisebb bútorok szállítására. Igaz, még nem kaptam szakmai elismeréseket, de az igazi díj számomra a kollegáim szeretete.

Mi jelenti a sikert?

–Ha egy meghatározó színházi személyiség megdicsér, ha jól írnak rólam, de talán a legfontosabb a közönség szeretete. Tudja, az, hogy VGP-nek hívnak nem csak a színházban, hanem a magyar szakmai berkeken belül is, azt jelenti, hogy megjegyezték, s tudnak rólam. Győrben megismernek, odajönnek hozzám, sőt nemrég Budapesten is kértek tőlem autogrammot. Nem járt sosem Győrben, de a hangomat felismerte, mert sokat szinkronizálok.

Timon hangját kölcsönözte az Oroszlánkirály –mesékben. Szerette ezt a munkát?

–Nagyon szerettem ezeket a meséket. De ugyanúgy az oktatófilmeket is, mikor a gyerekeknek elmesélik, mikor mire kell ügyelni. Annyira jó a szöveg, hogy egyszer le kellett állni, mert nem bírtam volna nevetés nélkül elmondani. Gyermekeim is nagyon kedvelik ezeket a filmeket.

Ez legalább két gyermeket jelent...

–Négy gyermek – Máté, Bence, Rozi, Janka – boldog apja vagyok. Legidősebb filmrendező, dokumentumfilmes, a legkisebb hét éves. Feleségem műfordító. Korábban egy angol nyelvű lapnál volt, onnan eljött, és itthon dolgozik. Így a gyerekeket tudja nevelni, mikor távol vagyok.

Mit jelent a család, háttér, vagy annál többet?

–Életemet. A színészet hivatás, szép dolog, de a család a minden. Gyermekeim szeretik a színházat, de itthon az apjuk vagyok, de pedig, egy megközelíthetetlen zord színész. A művészetet nem kényszerítem rájuk; fiam sem ösztökélésemre lett rendező. A zenei nevelést megpróbálom közvetve becsempészni otthonunkba, mert a fiatalok többsége nem hallgat klasszikus muzsikát. Boldog családapa, boldog színész vagyok. Kell ennél több?

Medveczky Attila